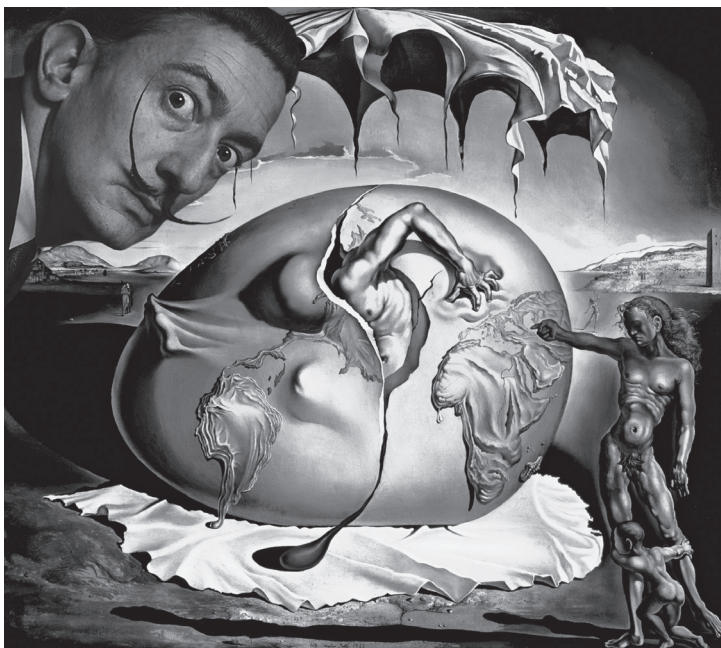

AQİL ABBAS

RƏMİŞ

Salvador Dali: “XX əsrin ortalarında dünyada ilk insanın yarandığı torpaqda Rəmiş adlı mənim kimi dəli bir dahi doğulacaq”.

QANUN NƏŞRİYYATI

Ön söz

BU DÜNYADAN RƏMİŞ KEÇDİ

Dünyanın ən xoşbəxt və ən bədbəxt insanı idi Rəmiş. Niyə ən xoşbəxt və ən bədbəxt? Darıxmayın, indi açıqlayacam.

Yazılarımda və televiziya müsahibələrimdə Rəmiş haqqında belə bir fikir söyləmişdim: “Rəmiş nə atadı, nə anadı, nə bacıdı, nə qardaşdı, nə vətəndaşdı, heç adam da deyil. Rəmiş başdan-ayağa ruhdu – yarı mələk, yarı şeytan. Bəzən şeytan mələyi üstələyir”.

Bu da Rəmişin bərk xətrinə dəymişdi. Amma dedim ki, Rəmiş, mən sözümün üstündə qalıram.

Rəmiş niyə dünyanın ən xoşbəxt adamıdı? Xoşbəxtliyi odur ki, bu insan ağıl kəsəndən dünyanın ən azad insanı olub, heç bir çərçivəyə sığmayıb. 250 milyon insanı çərçivədə saxlayan Sovet hökuməti onu çərçivəyə sala bilmədi. Necə istədi, elə də yaşadı, türk şarkısında deyilən kimi, əgər buna yaşamaq deyirlərsə. Nə istədi, yedi, nə istədi, içdi, nə istədi, onu elədi, nə istədi, onu geyindi, hətta bəzən şəhərdə şəpətlə gəzdi. Uzun saç saxladı, mədəniyyət naziri belə onun saçını qırıxdıra bilmədi. Konsertlərdə hamı eyni kostyum geydiyi halda Rəmiş cinslə çıxırdı, Zeynəb xanım da xətrinə dəymirdi. Heç kəsin qabağında əyilmədi. Təkrarolunmaz ifaları ilə

milyonların sevgisini qazandı və hamı Rəmişi necə vardı elə qəbul elədi.

Belə bir söz var, sənin azadlığın mənim azadlığım başlayanda qurtarır. Rəmişin azadlığı heç kimin azadlığının başladığı yerdə qurtarmadı. Milli musiqimiz üçün tamamilə yad bir aləti milliləşdirdi.

Amma Rəmiş məktəb olmadı, çünki heç özü məktəb görməmişdi. Bəlkə də, heç məktəbin nə olduğunu bilmirdi. Ağdamdakı Musiqi Texnikumunu da ala-yarım-çıq oxumuşdu. Oxumuşdu deməyə, şəpiltə dərsə gedib-gəlmişdi. Amma dövlət imtahanında necə tar və piano ifa eləmişdisə, komissiya üzvləri durub Rəmişi bağırmasına basmışdılar.

Rəmiş gitaranı bu millətə necə sevdirdisə, Rəmişdən sonra onlarla gənc çox gözəl gitara çalan oldular, xalq onları da sevdi. Çox mahir gitara çalanlar var, amma onların heç biri Rəmişin yolunu gedə bilmədi, çünki o yolu Allah təkcə Rəmişə vermişdi.

Bəs niyə Rəmiş dünyanın ən bədbəxt insanıdır? Rəmişin bir normal lent yazısı yoxdu. Çünki bu lent yazıları ya toylarda, ya da xudmani məclislərdə yazılıb. Özü də video çıxandan sonra. Youtube-a baxın, hamısı 1991-ci ildən sonra yazılıb. Rəmişin çağlayan vaxtlarında – 70-90-cı illər arası ifaları itdi-batdı. Çünki onlar köhnə maqnitofon lentləri idi, sonra kompakt kasetdəydi, texnika inkişaf elədi və onlar da oldu istifadəsiz. Bəlkə də, müəyyən adamların evlərində qalır. Şəxsən mənə iyirmidən çox Rəmişin maqnitofon lentləri vardı. Allah erməninin tifağını dağıtsın, şəhərimiz işğal olunanda hamının evi kimi bizim evi də dağıtdılar, yandırdılar, həm on beş minlik kitabxanam məhv oldu, həm də Rəmişin lent yazıları.

Rəmişin lent yazılarını çox axtarmışam, tapa bilməmişəm. Bilirəm ki, bircə kamança çalan Elman Bədəlovun oğlu Muqışda var, ona da əlim çatmır, deyirlər, Almaniyada yaşayır.

Bircə dənə normal disk var, onu da ANS-in rəhbəri Vahid Mustafayev çətinliklə də olsa öz maliyyəsi hesabına Londonda yazdırıb. O da az tirajla, satışa da verməyiblər, dost-tanışa hədiyyə edib. Birini də mənə hədiyyə etmişdi, Rəmişsevər dostlarımdan hansısa məşinimdan çırpışdırdı. Halal xoşu olsun.

Ona görə də Rəmişin qeybə çəkilməsindən sonra heç bir televiziya onun haqqında söhbət getmir, ifaları göstərilmir.

Yalnız İctimai televiziya Saleh Bağirovun və Nailə xanımın apardığı “Ötən günlər” verilişi Rəmişə həsr olundu və xalqa Rəmiş yenidən təqdim etdilər, sağ olsunlar. Rəmiş dünyanın ən bədbəxt adamı ona görədir ki, izi-tozu qalmadı. Gələcək nəsillər belə bir dahini tanımayacaqlar, tapıb dinləyə bilməyəcəklər.

Bəs Rəmiş haqqında povesti niyə yazdım? Rəmiş hər görüşəndə məndən soruşurdu:

– Qaqa, mənə söz vermişdin ki, məndən nəysə yazırsan, nooldu?

– Darıxma, yazıram.

Amma o darıxdı, məndən də darıxdı, dostlarından da, hamıdan darıxdı, day gözləmədi, çıxdı getdi. Yəqin ki, cənnətə buraxmazlar, amma cəhənnəmdə sərin bir yer tapılar onun üçün. O, yenə dostlarını başına yığıb, ocaqdan oğurladığı bir taxtanın üstünə iki sim çəkib uyudar cəhənnəmdəkiləri. Bədənləri yansa da, ürəklərinə su səpər.

Tarixdə Paqanini adında bir skripka dahisi olub. Təbii ki, təxminən 250 il bundan əvvəl yaşamış Paqanininin

necə ifa elədiyinin heç bir şahidi qalmayıb, ağızdan-ağıza keçib. Deyilənlərə və yazılanlara inanmaq məcburiyyətindəyik. Yazırlar ki, Paqanini skripka çalanda zaldakı adamların ürəyi gedirmiş, bağırırmışlar, içlərinə şeytan girmiş. Ona görə də kilsə xadimləri onu şeytan adlandırıblar, otuz il də xristian torpaqlarında basdırılmağa icazə verməyiblər. Otuz il oğlu və köməkçisi şəhər-şəhər, kənd-kənd gəziblər və kilsənin sözüylə də hər yerdən qovulublar. Amma Paqanini bir əfsanəyə çevrilib, mifləşib.

XIV-XV əsrlərdə Təbrizdə Əbdül Qadir Baği adında bir xanəndə olub. Bütün Şərqdə məşhuruymuş, qeyri-adi, ilahidən gələn səsi varmış, bizim Qədir Rüstəmov kimi. Şöhrəti Əmir Teymura gedib çatıbmiş.

Əmir Teymur Təbrizi fəth edərkən əmr edir ki, Əbdül Qadir Bağini onun yanına gətirsinlər. Aralarında bir söhbət olur.

Deyir:

– Oxu. Əgər xoşuma gəlsə, nə istəyirsən-istəməndən.

Oxuyur, öz ilahi səsiylə Əmir Teymurunu sehləyir. Soruşanda məndən nə istəyirsən, deyir:

– Əmr elə, Təbrizdə yağmalanmanı, qırğını saxlasınlar.

Əmir Teymur onun bu xahişini yerinə yetirir. Sonra da onu Miranşaha vəzir verir. Miranşaha sui-qəsd olandan sonra Əbdül Qadir Baği qorxusundan Bağdada qaçır.

Əmir Teymur oğlunun intiqamını almaq üçün yənidən yürüş çıxır və gəlir Bağdada. Tapşırır ki, o Bağini tapın və diri-diri mənə gətirin.

Gətirirlər. Əmir Teymur deyir ki, mən sənə o cür hörmət etdim, oğluma vəzir qoydum, sən də ona sui-qəsdə iştirak etməsən.

Bağ i and-aman edir ki, mənim əlim yoxdu, sizin qəzəbinizdən qorxub qaçmışam. Əmir Teymur deyir ki, aparın bunu, asın. Bağ i ni çadırdan çıxartmaq istərkən Əmir Teymur soruşur ki, oxuya bilərsən? Bağ i əlini atır qulağının dibinə, dirsəyi ilə də, Qədir Rüstəmov kimi, böyrəyini sıxıb necə zəngulə vurursa, yenə İlahidən gələn səsiylə Əmir Teymuru sehləyir.

Əmir Teymur bağırır:

– Kəs səsini, bu səsi eşidəndən sonra qoşun heç kəsi öldürə bilməz, silahı atar.

Sonra əmr edir ki, buraxın, gedib yaşasın.

Yəqin, Əbdül Qadir Bağ i də Şərqdə əfsanəyə çevrilib, mifə çevrilib.

İndi zaman gələcək Rəmiş də əfsanəyə, mifə çevriləcək. “Rəmiş” povestini ona görə yazdım.

Qədir Rüstəmovdan çox məqalə yazmışam, ondan da povest yazmışam.

Bir dəfə Ağdamda Qarabağın tanınmış ziyalı s ı Yusif Əhmədov çayxanada mənə dedi:

– Aqil, bala, Qədirdən yüz dəfə də yazsan, onun oxumağının bir dəqiqəsini ifadə edə bilməzsən.

İndi Rəmiş haqqında da məqalələr yazmışam və indi də bu povesti yazmışam, amma bilirəm ki, Yusif müəllimin sözü olmasın, onun improvizasiyalarının, ifasının y üzdə birini verə bilmərəm.

Sadəcə olaraq “Rəmiş” povestini ona görə yazdım ki, qəlbindəki Rəmiş ağrısından bir qədər yüngülləşim və bu ağrı-acını oxucularla bölüşüm. Və gələcək nəsillər də Rəmiş i tanıya bilsinlər. İnanıram ki, Rəmiş də gələcəkdə əfsanə və mifə çevriləcək.

Müəllifdən

RƏMİŞ

Povest

*Allahın meymunlara
yazığı gəldiyindən sonradan
onları insana çevirmədi.*

Mələklər yığılmışdılar Rəmişin başına. O isə ağır-ağır nəfəs alırdı, əgər buna nəfəs almaq demək mümkün idisə, rəngi-rufu qaçmışdı, mələklərin gözü qabağında özlərinin alovlandırıdığı bir günəş sönürdü. Vaxtilə Rəmişin ürəyini sinəsindən qoparıb, həmin ürəkdəki qanı təmiz sıxıb, çıxarıb öpərək, sonra da dodaqlarını yapışdıraraq öz qanı ilə dolduran mələk də ələcsiz qalmışdı. İstəsəydi, indi də onun ciyərini çıxarar, təmizləyər və öz ciyərindən pay verərək yenidən qaytarıb yerinə qoya bilərdi. Amma, amma qara tül pərdədə olan Qara Niqablı Mələk hamısına gözünü ağartmışdı.

Bu, Rəmişin sonuydu.

Bu sonudur!

Ona təmiz hava vermək üçün ağız-burnunu n  il s  qapatmı dılar. Amma hiss eləyirdi ki, a zındakı ona nəinki təmiz hava verir, əksinə, nəfəs almağa mane olur, bo ulur, ciy ri o təmiz havanı qəbul edə bilmir.  z n  birtəhər toparlayıb əlini atıb onu çıxartdı. Və hiss etdi ki, nəfəs almağı y ng ll  dı. Əlli ildi çirkli hava almağa  yr nmı  ciyərləri ke  elədi. Tibb bacısı n f sliyi yeni-dən taxmaq istədi.

Həkim dedi:

– Lazım deyil, qoy rahat  ls n!

Birtəhər gözlərini a dı. Harda olduğunu anı dıra bilmədi. Elə bildi Abdaldadı, K hrizin  st nd . Yenə uşaq-lar yı ı ıb başına. O da taxtanın üstünə   kdiiyi siml rl  n  isə çalır. K hrizin suyunun səsi, me  d ki ağacların

yarpaqlarının pıçılıtsı, küləyin xışıltısı qarışıb onun nə çaldığını özü də bilmədiyi melodiya.

Mələklərdən biri girmişdi Rəmişin qoynuna, ovutmaq istəyirdi, ağrıların götürmək istəyirdi. Amma Rəmiş onun qoynunda dünya gözəli bir mələyin olduğunu hiss eləmədi, hərərətini duymadı. Bu dəqiqə onun ürəyindən yalnız bir şey keçirdi. Ona görə də yavaş səsle otaqdakı tanımadığı adamlara dedi:

– Gitaramı istəyirəm.

Həkim gözü ilə Tibb bacısına işarə elədi ki, gitarasını tapıb gətirsinlər. Tibb bacısı qaçdı çölə, qapının ağzında oturub ağlayan Gülyə dedi:

– Gitarasını istəyir.

Gülü göz yaşlarını sildi, bir az sevincək oldu, qaçıb məşindəki gitaranı götürdü. Həyətə toplaşmış dostları soruşdu:

– Necədir?

– Deyəsən, yaxşılaşıb, gitarasını istəyir.

Və gətirib gitaranı verdi tibb bacısına. Tibb bacısı da girdi içəri, gitaranı qoydu Rəmişin sinəsinə. Ən əziz sevgilisini sinəsində görəndə nəfəs almağı bir az da rahatlaşdı və başladı gitaranı sığallayıb əzizləməyə.

Qara Niqablı Mələyin ömründə ilk dəfə gözləri yaşardı, amma o da heç bir şey edə bilməzdi – Rəmişə aparmağa gəlmişdi. Əyildi Rəmişə tərəf və dedi:

* * *

Divardan çox bahalı və qədim bir xalça asılmışdı. Amma Qurban əmini xalçanın bahalı, qiymətli və qədim olması cəlb eləmədi, xalçanın üstündən asılmış məktəbli tər cəlb elədi. Üzünü Hüseyn kişiye tutub dedi: